

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

*В.В. Шевчук, к.психол.н., доцентка
Н.М. Наріжна, студентка гр. 501-ФП
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ У ШЛЮБІ. ВИВЧЕННЯ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ ПОДРУЖЖЯ

Шлюб, сім'я, подружні зв'язки є невід'ємною частиною життя дорослої людини. Члени подружжя можуть підтримувати один одного, допомагати у складних життєвих ситуаціях, проживати разом кризи, наповнювати життя коханням та позитивними емоціями, що безумовно позитивно впливає на рівні тривожності та стресу. Український психотерапевт Володимир Станчишин вважає стосунки первинними, особливо під час війни. Війна – це час розлуки, страху і невизначеності. Це криза, а кризу найкраще проживати разом. Хоч багато хто не може бути зараз разом, та при налагодженій екологічній взаємодії у шлюбі (вмінні вирішувати проблеми спільно, ділитися та приймати емоції один одного, бути чуйними і щирими один до одного, дбати та говорити про любов) подружжя може зберегти один одного та подолати всі складні обставини, в той час як дисфункціональні сім'ї можуть тільки погіршити ситуацію, загостривши її [1, с. 130].

Сім'я вже тривалий час займає провідне місце у дослідженнях українських та зарубіжних дослідників. Питання сім'ї, подружніх стосунків та особливостей взаємодії у шлюбі досліджували К. Седих, В. Станчишиш, Е. Фромм, В. Джеймс, Х. Салліван, Д. Басс, К. Роджерс, З. Фройд, К. Хорні, І. Ушакова, Е. Берн, Л. Чуйко, Л. Слюсар, Т. Яблонська тощо. Більшість дослідників визначає емоційний компонент міжособистісних стосунків як один з найважливіших. Сім'я є моделлю конкретного історичного періоду, тому її часто називають державою в мініатюрі. Протягом сімейного життя подружжя проходить різні випробування, кризові періоди (початок життя разом, поява дітей, дитина підліток, «порожнє гніздо», старіння тощо), формує правила, виконує певні функції (репродуктивну, соціокультурну, виховну тощо), розчаровується і зачаровується. Кожна сім'я формує особистий мікросвіт з своїми способами організації відносин, нормами побуту, традиціями, опікою та відповідальністю, культурою тощо [3].

Найкраще особливості взаємодії подружжя можна побачити під час конфліктних ситуацій. Найпоширенішою формою конфлікту визначають саме сімейний конфлікт. Зазвичай причинами такого типу протистояння виступають: наявність різних інтересів і характерів; авторитарний тип

стосунків; втручання родичів у подружнє життя пари; сексуальна дисгармонія партнерів; обмеження або заборона самовираження або самореалізації одного з членів сім'ї тощо. Для вирішення конфліктної ситуації партнери можуть використовувати стратегії уникнення, пристосування, співпраці, знаходити компроміс чи ж підтримувати суперництво. Зазвичай пари, котрі хочуть налагодити стосунки використовують стратегії компромісу або ж співпраці [4].

На успішність міжособистісних стосунків членів подружжя впливають особистісні можливості партнерів до прояву поваги, щирості, тактовності, асертивної поведінки та комунікативної екологічної компетентності у процесі спілкування. Для гармонізації подружніх відносин важливо знати та приймати темперамент, характер, уподобання, звички, світогляд, потреби, як свої, так і свого партнера, це допоможе виробити відповідну стратегію подружньої поведінки. Для попередження конфліктів можна використовувати наступні рекомендації: поважайте один одного; ставтесь до уподобань партнера з інтересом та повагою; не перебільшуйте власні здібності; уважно слухайте свого партнера; уникайте прояву ревнощів; займайтеся самоосвітою та саморефлексією тощо.

Література:

1. Станчишин В. Емоційні гойдалки війни. Роздуми психотерапевта про війну. Київ: Віхола, 2022, 288 с.
2. Седих К. Психологія сім'ї : навч. посіб. 4-те вид., виправ. Київ : ВЦ «Академія», 2024. 192 с.
3. Ткачук Т. А., Іщенко А. С. Психологічні особливості взаємодії подружжя у конфліктних ситуаціях. Молодий вчений. 2017. № 5 (45). С. 227–230. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/689885> (дата звернення: 07.05.2025).
4. Вінс В. А., Кашир, Ю. М., Кузьменко, Т. М. Гармонізація міжособистісних взаємин подружніх пар засобами психологічного консультування. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія. 2022. №1, 42-46. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2022.1.8> (дата звернення: 07.05.2025).